

**Bedömarutlåtande efter utvärdering av
huvudområdet Lingvistik vid Uppsala
universitet, Språkvetenskapliga fakulteten**

2020-03-09

Uppdrag och förutsättningar

Bedömarpanelens uppdrag har bestått i att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärderingar (UFV 2015-475) och med stöd i Språkvetenskapliga fakultetsnämndens modell för kvalitetsuppföljning och utbildningsutvärderingar 2017-2022 (Språkfak 2018/13) utvärdera huvudområdet Lingvistik (både kandidat och masterexamen) vid Uppsala universitet. Språkvetenskapliga fakultetsnämnden har valt att som grundprincip använda huvudområde som utvärderingsenhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Perioden som ska utvärderas motsvarar läsåren 2018–2019.

Underlag och genomförande

Underlaget för bedömarpanelens utgörs av en självvärdering, platsbesök samt ett dokumentationspaket omfattande bland annat kursplaner, utbildningsplaner och kursrapporter, se vidare bilaga 1.

Efter att ha tagit del av självvärderingar och kompletterande dokumentation från huvudämnena samt övergripande information om Uppsala universitet gjorde panelen ett platsbesök den 20–24 april 2020, och träffade då företrädare för samtliga huvudämnen. På grund av den pågående coronapandemin genomfördes detta besök virtuellt med hjälp av videokonferensprogrammet Zoom.

Inom panelen gjordes en arbetsfördelning så att en senior panelmedlem tog huvudansvaret för varje huvudämne, med ytterligare en senior medlem som andraläsare. Vidare ansvarade studeranderepresentanterna för bevakning av vissa aspekter i alla huvudämnena, huvudsakligen rörande Mål 7 och Mål 8, samt punkter under rubrikerna 2. *Övriga aspekter av vikt för utbildningens kvalitet* och 3. *Övriga aspekter*. Samtliga panelmedlemmar deltog i alla möten under platsbesöket, bortsett från några få tillfällen då en panelmedlem hade förhinder.

Efter platsbesöket har detta utlåtande skrivits av den för huvudämnet ansvariga panelmedlemmen med hjälp av andraläsaren, studentrepresentanterna och övriga panelmedlemmar.

Bedömarpanelen har haft följande sammansättning:

- Hans Lindquist, professor emeritus i engelska, Malmö universitet (ordförande)
- Hanne Leth Andersen, rektor, professor i universitetspedagogik, Roskilde Universitet
- Marcus Eng, studiebevakare vid Uppsala Studentkår (studeranderepresentant)
- Riho Grünthal, professor i östersjöfinska språk, Helsingfors universitet
- Magdalena Sörlle, masterstudent i svenska, Uppsala universitet (studeranderepresentant)
- Gunhild Vidén, professor emerita i latin, Göteborgs universitet

Sammanfattande utlåtande

Lingvistik kan läsas som huvudområde på kandidatnivå A–C och masternivå D–E. Ämnet har både obligatoriska och valfria kurser. Som ett teoretiskt ämne har lingvistik en profil med tyngdpunkten i funktionella och övergripande språkvetenskapliga frågor. Ämnet har ganska goda personalresurser. Flera i personalen har sin tyngdpunkt i forskningen och det finns inte lika många med inriktning mot undervisning. Personalens forskningsintressen spelar en viktig roll också i kursplaneringen.

Självvärderingarna är skrivna på ett övergripande sätt och nämner vissa utvecklingsområden. På kandidatnivå kunde det gärna funnits mer konkreta förslag. Det är viktigt att alla lärare tar aktivt ansvar för utbildningens utveckling. Förhållandet till andra språkämnen vid Uppsala universitet kommenteras bara sällan. Ämnets metodologiska kompetens skulle kunna vara till nytta för andra språkämnen och man skulle kunna undersöka möjligheterna till samarbete kring vissa moment i de olika utbildningarna. Detta kunde också öka studentantalet.

Nedan återges Högskoleförordningens examensmål för kandidat- och masterexamina med korta kommentarer om måluppfyllelse. Numreringen utgår från kandidatexamen; motsvarande mål för masterexamen har inordnats för jämförbarhetens skull.

Kunskap och förståelse

Mål 1

För kandidatexamen skall studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

För masterexamen skall studenten

- visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet såväl brett kunnande inom området som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av området samt fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, och
- visa fördjupad metodkunskap inom huvudområdet för utbildningen.

Bedömning

Målet uppfylls både på kandidat- och masternivån. Ämnets tyngdpunkt ligger på vetenskapliga frågor och det finns flera centrala kurser som säkerställer en vetenskaplig grund för studierna. Forskningsfrågorna stöds av personalens forskningsaktivitet.

Rekommendation

Undersök möjligheterna att stödja de studerandes utveckling ytterligare på kandidatnivån för att säkerställa att deras kunskaper konsolideras.

Färdighet och förmåga

Mål 2

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att kritiskt och systematiskt integrera kunskap och att analysera, bedöma och hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer även med begränsad information.

Bedömning

Målet uppfylls på såväl kandidat- som masternivå. Detta sker särskilt i uppsatskurserna, som samläses mellan nivåerna och där masterstudenterna har en motiverande och inspirerande roll.

Rekommendation

—

Mål 3

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete.

Bedömning

Seminariearbetet och ömsesidig kritisk diskussion understöder målet. Vi bedömer att målet uppfylls.

Rekommendation

Enligt självvärderingen finns planer på att förstärka handledningen för studenterna på kandidatnivån, särskilt sådana som kommer direkt från gymnasiet, för att visa på de viktigaste grundstenarna och milstolparna i det självständiga arbetet. Vi ser detta som en viktig ambition.

Mål 4

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart redogöra för och diskutera sina slutsatser och den kunskap och de argument som ligger till grund för dessa i dialog med olika grupper.

Bedömning

Kandidat: Självvärderingen nämner gruppdiskussioner som ett sätt att utveckla målet. De studerande får skrivuppgifter med specifika målgrupper i åtanke. Vi bedömer att målet uppfylls.

Master: Målet ingår i alla kurser och vi bedömer att det uppfylls.

Rekommendation

—

Mål 5

För kandidatexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att självständigt arbeta inom det område som utbildningen avser.

För masterexamen skall studenten visa sådan färdighet som fordras för att delta i forsknings- och utvecklingsarbete eller för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Bedömning

Målet uppfylls både på kandidat- och masternivån när det gäller akademiskt forskningsarbete. Förmåga att arbeta i projektform anges som en värdefull generisk färdighet. Dock verkar tydlig koppling till annan relevant yrkesverksamhet inom området saknas.

Rekommendation

Inför moment som tydligare kopplar till arbetsmarknaden. Detta kan ske genom praktikkurser, vilket föreslås i självvärderingen, eller alumnkontakter.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål 6

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter samt visa medvetenhet om etiska aspekter på forsknings- och utvecklingsarbete.

Bedömning

Målet uppfylls framför allt när det gäller vetenskapliga bedömningar. Samhälleliga aspekter tas upp inom kurser i sociolingvistik och genom gästföreläsare.

Rekommendation

Säkerställ att bedömning av samhälleliga och etiska aspekter täcks in på båda nivåerna.

Mål 7

För kandidatexamen skall studenten visa insikt om kunskapens roll i samhället och om människors ansvar för hur den används.

För masterexamen skall studenten visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.
--

Bedömning

Vi bedömer att målet uppfylls. Flera samhälleliga aspekter tas upp under kurserna. Till de viktigaste hör flerspråkighet i Sverige och Europa samt den globala språksituationen. Skillnaderna mellan folklig och språkvetenskaplig syn på språklig korrekthet och språkliga normer behandlas.

Rekommendation

—

Mål 8

För kandidatexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att utveckla sin kompetens.

För masterexamen skall studenten visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Bedömning

Kandidat: Utbildningen innehåller i begränsad omfattning inslag där denna förmåga utvecklas.

Master: Målet uppfylls till viss del genom diskussioner i små grupper.

Rekommendation

Inför moment där studenterna kan reflektera över sitt lärande, till exempel loggbok eller lärjournal.

Aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt lärarkapacitet.

Bedömning

Ämnet har tre professorer, en universitetslektor och en adjunkt, vilket utgör erforderlig lärarkapacitet och ger mångsidig och forskningsgrundad lärarkompetens. Också timlärare används i undervisningen, vilket möjliggör att ännu fler experter kan tillföra sin kunskap. Dock framstår en bild av att verksamheten i hög grad

bedrivs individuellt och att ämnet i viss mån saknar den styrka som kan nås med kollegialt samarbete.

Det framgår inte av självvärderingarna om lärarna har högskolepedagogisk utbildning eller hur stort deras intresse är för pedagogisk utveckling.

Rekommendation

Förstärk samarbetet inom institutionen och uppmuntra pedagogisk utveckling.

Utbildningens kontinuerliga uppföljning och utveckling

Bedömning

Kursutvärderingar ingår i rutinerna, medan svaren brukar variera mellan mycket positiv och mycket negativ. Kursutvärderingarna skulle kunna utvecklas i två riktningar. Det är viktigt att studenterna granskar sin egen utveckling under kursen. Det är lika viktigt att ämnesgruppen tar utvärderingarna på allvar kollektivt och försöker utveckla verksamheten. I framtiden är det viktigt att klargöra hur uppföljningen ska ske.

Ytterligare aspekter

Här görs en samlad bedömning av följande aspekter:

- internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas,
- jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen,
- utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv,
- att studenterna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen,
- det finns en tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö för alla studenter

Ämnet är utpräglat internationellt och alla professorer har arbetat vid goda internationella institutioner. Dock framgår det inte hur studenterna engageras i internationella sammanhang.

Jämställdhetsperspektiv i relation till språk behandlas bland annat i kurser i sociolingvistik.

Studenternas inflytande i planeringen utvecklas, vilket är ett positivt tecken. Vilken form dessa möjligheter tar framgår dock inte av självvärderingen.

Studiemiljön är ändamålsenlig.

Bilaga 1: Underlag till bedömargruppen

Bilaga 2: Program platsbesök, den 20–24 april 2020